

Datum: 2023-06-16

Dnr: 3.1/22-0155

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 15 november 2022 överlämnade Stockholms universitet ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Forskningen avser kommunikation mellan personer med dövblindhet och seende döva och hur de använder det tredimensionella rummet framför sig som ett delat teckenrum.

Överlämnandet avser misstankar om plagiering. Misstankarna avser följande:

- Konferenspresentation och konferensabstract – [REDACTED]

Misstankarna avser plagiering genom att resultaten som presenterats vid konferensen och i konferensabstract till stor del misstänks vara baserade på annoteringar och dataanalyser som en annan forskare gjort och som hon publicerat i en tidigare rapport tillsammans med den anmälda, [REDACTED]

Den författare vars namn har strukits under har utfört forskningen hos en svensk forskningshuvudman. Den andra författaren har utfört forskningen i utlandet.

Den anmäldes yttrande

[REDACTED] bestrider att hon gjort sig skyldig till plagiering. Hon uppger att [REDACTED] var involverad i ett av hennes projekt under några månader och att det arbetet resulterade i rapporten. [REDACTED] anför att det var [REDACTED] som ledde arbetet med att författa rapporten där en del handlar om skillnader mellan hur

informerar med dövblindhet och seende döva beskriver ett dockhus för varandra. Hon beskriver att det var [REDACTED] som anoterade inspelningarna gällande 'dockhusdelen'. Planen var att de även skulle skriva en vetenskaplig artikel tillsammans baserad på samma data och resultat. [REDACTED] skulle leda arbetet med artikeln, men att det inte blev av vid den tidpunkten. [REDACTED] uppger att hon i sin konferenspresentation och i konferensabstract tog upp resultaten från 'dockhusdelen'. Hon menar att data från inspelningarna med informanterna är tillgänglig för alla och kontinuerligt uppdateras med rättade och nya annoteringar av flera olika personer. [REDACTED] beskriver att hon inför presentationen gick igenom och uppdaterade annoteringar. I samband med det noterade hon ytterligare sätt att anvisa plats som inte nämnts i rapporten. Hon beklagar att hon inte refererar till sin och [REDACTED] rapport i konferenspresentationen och i konferensabstract, men menar att det beror på att rapporten är på svenska. Dessutom trodde hon inte att [REDACTED] var intresserad av att medverka i artikelskrivandet.

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

Nämndens motivering av beslutet

Den forskning som omfattas

Lagen omfattar enligt 3 § forskning som utförs bland annat av universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434), andra statliga myndigheter, kommuner och regioner och vissa andra angivna verksamheter.

[REDACTED] var anställd vid Stockholms universitet vid tidpunkten för konferensen. Forskning vid Stockholms universitet omfattas av lagen och [REDACTED] forskning omfattas därmed av nämndens prövning. [REDACTED] utförde forskningen vid universitet i utlandet och omfattas därför inte av nämndens prövning.

Planering, genomförande eller rapportering av forskning

De avvikelser som kan utgöra oredlighet i forskning ska enligt definitionen i 2 § lagen ha begåtts vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. Det innebär att begreppet oredlighet avser avvikelser under hela forskningsprocessen.¹ Med rapportering avses både publicering och andra typer av offentliggöranden.²

Nämnden bedömer att konferensabstract och den muntliga presentationen med tillhörande PowerPoint vid konferensen utgör rapportering av forskning och därför ska prövas av nämnden.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{3,4}

Fabricering innebär att forskaren hittar på data och dokumenterar dem som om de vore riktiga.

Förfalskning avser manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att data eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är berättigat.

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁵

Av [REDACTED] yttrande och av övriga handlingar i ärendet framgår att [REDACTED] har gjort första delen av de annoteringar som rör dockhusdelen, samt lett arbetet med att författa rapporten. Nämnden bedömer att det som presenterats vid konferensen och i konferensabstract till viss del innehåller samma resultat avseende dockhusdelen som redovisas i rapporten. En inspelning från konferensen har delats med nämnden och den gemensamt författade rapporten nämns inte under konferenspresentationen. Den refereras inte heller till i konferensabstract.

Rapporten har tagits fram genom både [REDACTED] och [REDACTED] medverkan i olika steg och nämnden anser att [REDACTED] medverkan i forskningsprojektet borde ha framgått i konferensabstractet. I rapporten anges inte att

¹ Prop. 2018/19:58, s. 100.

² Prop. 2018/19:58, s. 49.

³ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2018, kap. 3.1.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

någon ansvarat för några specifika delar. Nämnden bedömer därmed att det inte går att särskilja vem som gjort vilken del, utan att arbetet med rapporten gjorts gemensamt. Inför konferenspresentationen har [REDACTED] gått igenom datamaterialet och gjort om en stor del av annoteringarna. I konferensabstractet och presentationen redovisas dessutom resultat som inte finns i rapporten, exempelvis att tecken som beskriver plats accentueras genom att de tecknas med två händer i stället för en.

Eftersom datamaterialet till del har omarbetats och nya resultat och slutsatser tillkommit, bedömer nämnden att plagiering inte har skett.

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis finner nämnden att [REDACTED] inte har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Nämnden bedömer att det i det aktuella forskningsprojektet kan ha förekommit andra avvikelser från god forskningssed. Det gäller bland annat frågor om medförfattarskap och referenshantering. Nämnden överlämnar dessa misstankar till Stockholms universitet som enligt 1 kap 17 § högskoleförordningen (1993:100) har till uppgift att pröva andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Sofia Bergström. Handläggaren Dorota Green har också deltagit i handläggningen av ärendet.

Catarina Barketorp
Ordförande

Sofia Bergström
Handläggare